

Forord

Det har ikke været teknisk muligt, at oprette en alfabetisk liste over den litteratur (som består mest af links) der er anvendt. Jeg beder læseren have medlidenhed med mig. Alle referencer til kilder er skrevet i slutnoter, som kan findes på sidste side. Det har heller ikke været teknisk muligt, at tilføje en overskrift til slutnotesiden.

Referencerne er så vidt muligt angivet således:

Forfatterens navn, titel, forlag, dato.

Forfatterens navn er udeladt når jeg ikke har kunnet finde et navn. Ved avisartikler og lign. er det forsøgt at angive en præcis dato, mens at det ved større værker er forsøgt blot at angive udgivelsesåret.

I skriveledningen står det, at længden for opgaven skal være mellem 10 og 12 sider á 2000 tegn uden mellemrum. Mit software kan ikke tælle tegn uden mellemrum. Jeg har derfor valgt, hvad jeg tror er, en repræsentativ tekst, talt alle tegn og talt alle mellemrum. Derefter fundet den procentdel der er mellemrum i teksten (ca. 17%). Da jeg kun kan tælle med mellemrum, så kan jeg vurdere hvor mange tegn med mellemrum der svarer til 24000 (12*2000) uden. Dette tal er ca. 29000. Opgavens længde uden bilag og indholdsfortegnelse er ca. 29000 tegn.

God læselyst!

Emil Kirkegaard

Indhold

Forord.....	1
Indhold.....	2
Indledning.....	3
English abstract.....	3
Historien om den mobile telefon.....	4
Tidslinjen.....	4
Indledende bemærkning.....	4
Mobiltelefonen per se.....	4
Short Message Service (SMS).....	5
Multimedia Messaging Service (MMS) og farveskærmen.....	6
Kameraet.....	7
MP3-afspiller.....	9
Generelle tendenser.....	9
Hvad gør mobiltelefoner ved os?.....	10
Indledning.....	10
Hvordan har mobiltelefonerne påvirket os?.....	10
Perspektivering til anden kritik af teknologi.....	12
Den personlige sfære.....	13
Alle dine venner.....	13
Mobiltelefonen kræver opmærksomhed.....	13
Mobiltelefonen som en beklædningsgenstand.....	14
Slaver af teknologien?.....	14
Mobiltelefonens rolle i fremtiden.....	15
Indledning.....	15
All-in-one kultur.....	15
Konklusion.....	16

Indledning

Denne opgave handler om mobiltelefoner, men ikke bare mobiltelefoner generelt. Der er søgt at give en kulturmæssig og samfundsmæssig analyse af hvordan mobiltelefoner påvirker det samfund vi lever i. Metoden er at se bredt på de konsekvenser som mobiltelefonerne har på samfundet og perspektivere til dem. Samtidig forsøges der, at give en analyse af hvordan, at den måde vi snakker sammen på og er sammen på, er blevet ændret af mobiltelefonerne.

Samtidig søger opgaven, at give en designmæssig analyse af mobiltelefoners design gennem tiden. Der vil blive lagt særlig vægt på hvordan designændringer spiller sammen med de funktioner som mobiltelefoner har.

English abstract

The topic of this assignment is mobile phones, more specifically their consequences for our culture and society, and their history. In the assignment I analyse mobile phones by looking at what consequences they have for us.

This I do first by going through their history with focus on design and functionality. In doing so I also make some notes about which implications these new features have and some brief technical points.

In the second chapter I analyse how the diffusion of mobile phones with an SMS-function have influenced the way we communicate and conclude that they have made our conversations more superficial and robbed us of our focused concentration.

In the third chapter I seek to give a qualified guess about how the mobile phones of the future will look like. I conclude that more and more functions will be squeezed into the mobile phones of the future. I give some reasons to believe this based on current trends in design of technology.

Historien om den mobile telefon

Indledning til historienredegørelsen om mobiltelefonen

Kilder der taler om historien om mobiltelefonen ser ud til at primært fokusere på de mere tekniske aspekter af historien end de aspekter som har haft større kulturelle effekter.

Et eksempel på det første er hvilken type radioteknik som telefonerne bruger. Dette har ikke særlig meget at gøre med selve designet som vi forbrugere oplever.

Et eksempel på et nyt design eller designfænomen som er relevant for brugerne af telefonen og derfor for samfundet generelt, er farveskærmene.

Jeg vil i denne analyse fokusere på de designændringer som har haft størst kulturel effekt.

Tidslinjen

Mobiltelefonernes udvikling kan sættes på et ret linje som afspejler den tid der er gået. Jeg har forsøgt at konstruere en sådan grafisk tidslinje for at forøge oversigten. På den tidslinje vil jeg medtage de teknologier som følger af ændret design som jeg finder vigtigt. Tidslinjen kan ses i bilag C.

Herpå følger en forklaring på de forskellige emner på tidslinjen.

Indledende bemærkning

Forud for at man kunne lave en mobil telefon, var der nogle tekniske problemer som skulle løses. Disse ville være relevante at se på, hvis dette var en teknologihistorie, men det er det ikke, så derfor vil de kun blive skitseret kort. Hvis man er interesseret i en mere teknisk tidslinje, så kan der findes en god en her.¹

Der er adskillige andre opfindelser til mobiltelefoner som skyndes ikke være vigtige nok til inkludering i denne begrænsede opgave.

Mobiltelefonen *per se*

Denne opfindelse starter tidslinjen. Opfindelsen af en *mobil* telefon var det første skridt. Uden denne opfindelse er ingen af de senere opfindelser mulige. Fx, hvordan skulle man opfinde en farveskærm til mobiltelefoner, hvis der ingen mobiltelefoner var?

De første mobile telefoner var store og klodsede og sad typisk i et køretøj (fx en bil) eller var

monteret på en kuffert-lignende radiosender (se billedet).¹

Det ser ud til, at deres udseende ikke var designet til at være pænt, men blot funktionelt.

Vi ved, at dette vil ændre sig radikalt senere.

De første mobiltelefoner var essentielt ikke andet end navnet antyder: en mobil telefon.

Dette betyder naturligvis, at de havde en talefunktion.



© 2007.OldMobil

De første mobile telefoner blev tilgængeligt for

den almene befolkning i ca. 1982 i de nordiske lande herunder Danmark.² Men de havde ingen stor udbredelse og derfor er de ikke særlig relevante for en kulturfaglig vinkel før omkring midten af 1990'erne hvor 20% af Danmarks hjem havde mindst en mobiltelefon.³

Short Message Service (SMS)

Eller på dansk: Kort Besked Service er den teknologi der lader mobiltelefoner skrive korte^{II} tekstbeskeder til hinanden. Men før, at en sådan funktion var brugbar manglede der en vigtig ting: et tastatur med bogstaver på. Tidligere var det ikke nødvendigt, at have bogstaver på tasterne, men for at skrive på en mobiltelefon er det nødvendigt med et tastatur af en art.

SMS blev defineret med i en standard for GSM teknologien i 1986, men oprindeligt var ideen ikke, at man primært ville skrive SMS-beskeder mellem to telefoner, men nærmere at modtage dem fra fx voice mail (telefonsvarer) eller staten.

Før SMS'en vandt stor udbredelse, så var det ikke nødvendigt med særlig meget plads på skærmen på en mobiltelefon (hvis det overhovedet var nødvendigt med nogen plads; stationære telefoner har ikke altid et display). Et telefonnummer er jo oftest ikke længere end otte cifre i Danmark. Dog kunne en sætning ikke skrives så kort og kunne måske heller ikke vises med de tidligere display (tænk på dem man bruger i busserne og på digitale vækkeur), så en ide var at lave en større

I På billedet en Motorola MCR 9500 fra 1988.

II Oprindeligt kunne de kun skrive 160 tegn inkl. mellemrum. Senere blev det muligt at flette beskeder sammen. De fleste telefoner viser stadig dette når man skriver en besked.

opløsning på skærmene, således at man kunne se noget mere. Dog skete det i stedet, at man fik navigationstaster, således at man kan gå længere ned i beskeden (se billedet).^I Muligvis fordi, at skærme er dyre og let går i stykker. Bemærk navigationstasterne og bogstaverne på tastaturet.

SMS blev først tilgængeligt for den brede befolkning i ca. 1993 i Danmark, men opnåede kun ringe udbredelse i starten. Dette skyldes forskellige problemer bl.a. udbydere var langsomme til at finde ud af priserne og derfor var der nogle legale problemer.



© 2006.OldMobil

Samfundsmæssigt set spiller udbredelsen af SMS'en en helt særlig rolle og meget

betydningsfuld rolle. Dette kræver en større analyse som der ikke er plads til i denne korte forklaring om tidslinjen. Den kan findes i kapitel to.

Multimedia Messaging Service (MMS) og farveskærmen

Eller på dansk: Multimedie Meddelelses Service^{II} er den teknologi der lader mobiltelefoner sende billeder, lyde og i princippet videoer til hinanden. Det er en slags udvidelse af den tidligere SMS-funktion.

Med hensyn til design, så er MMS'ens udvikling tæt beskæftiget med farveskærmens. For uden en farveskærm ville man ikke have andet end sort hvid grafik og lyde at sende til hinanden. MMS'ens udvikling blev begrænset af farveskærmen, da dette viste sig, at være et problem at udvikle.

Med MMS'en blev det også nødvendigt med mere plads på mobiltelefonerne, i første omgang i form af mere indbygget plads. Denne pladsudvidelse har ingen udseendesmæssige implikationer, men er en forgænger til moderne telefoners brug af diverse ombyttelige flash RAM.

MMS'en er også en meget vigtig forudsætning for noglesamfundsmæssige problemer som blev skabt da kameraer til telefoner begyndte at komme. Se under kameraer.

MMS'en blev kommercielt lanceret i Norge i 2002 og formentlig ca. samme tid i Danmark.⁴

I På billedet er en Dancall Logic fra 1993.

II Lader sig ringe oversætte.

MMS'en *per se* er ikke så interessant i et samfundsmæssigt eller kulturelt perspektiv. Dog bør det alligevel bemærkes, at den var med til at starte salget af diverse ting til mobiltelefoner: ringetoner og billeder. Den var også med til at starte delingen af billeder og lyde mellem personer, et fænomen som i dag er kendt som *file sharing*.



© 2007. www.oldmobil.hu

Det bemærkes, at det ikke bare skærmen blev i farver, men også telefonen blev i farver.¹ Dette var sandsynligvis for at gøre ekstra opmærksom på, at farverne var kommet til mobiltelefonerne. Tidligere var mobiltelefonerne typisk ikke farvede på coveret eller var i en hel farve. Se bilag A for et udsnit af telefoner fra året før (2001) - de fleste af dem grå og kedelige!^{II}

Kameraet

Kameraet kom også næsten samtidig med MMS og farveskærmen, dvs. omkring 2002 og 2003. Den første mobiltelefon med kamera blev lavet i 1997 af Philippe Kahn.⁵ Med 'kamera' menes både stil-billede kameraet og video-kameraet.

Mobiltelefoner med kamera har en stor betydning for samfundet. Før at mobiltelefonerne fik kamera var et kamera en sjældenhed blandt mennesker. En sjældenhed i den forstand, at det var atypisk at folk havde et sådan på sig i hverdagssituationer. Dette blev dog ændret efter at kameratelefoner vandt stor udbredelse.

Af problematiske kulturelle problemer kan nævnes *happy slapping* og *up-skirt filming*.

Den første er et relativt nyt fænomen, der i sin korthed går ud på, at mobbe en person, typisk meget groft, samtidig med at det filmes og denne film enten deles med venner (over fx bluetooth eller infrarød) eller lægges på nettet (formentlig gennem en computer). Det bliver således til en konkurrence om hvem der kan få optaget den mest krænkende *happy slapping* video.

I På billedet er en Nokia 3510i. I et adskiller den fra Nokia 3510 som ikke er en farveskærmttelefon. Modellen med farveskærm findes også i et ikke så farvet design.

II Det er forsøgt at give et repræsentativt billede af mobiltelefonerne. Billederne er fundet her: <http://www.oldmobil.hu/phonelist.php?c=10&p=2001&s=1&rev=&mode=0>

Et eksempel fra Danmark er en episode i København hvor to drenge tilsyneladende sparkede en tilfældig person og optog det. Uheldigvis for mændene, så blev det opdaget af to civile betjente der tilfældigvis kom forbi. Drengene på henholdsvis 17 og 19 år blev straks arresteret og mobiltelefonen konfiskeret.⁶ Der kendes mange andre lignende tilfælde i udlandet og et enkelt er endda endt med døden.⁷

Det andet fænomen er ikke så udbredt i Danmark, hvilket nok skyldes, at vi ikke har skoleuniformer og det generelt er for koldt til at gå med nederdel uden strømpebukser. Ideen er at tage et billede op under en nederdel uden at pigen opdager det. Dette problem er blevet løst ved lov i nogle lande.⁸ I andre lande skal kameraet blot sige en let identificerbar lyd samtidig med at lyden ikke må kunne tages af. På denne måde kan offeret nå at reagere.⁹ Den bredere betegnelse for dette er voyeurisme, som er at tage billeder af folk med seksuel hensigt uden at de ved det.

På den lidt mere positive side, så er det blevet lettere for nyhedsbureauer at få film af sjældne begivenheder. Terrorangreb er en sjælden begivenhed som ellers typisk ikke ville blive fanget på video, men udbredelsen af mobiltelefoner med kamera har ændret dette. Et eksempel kan findes i det seneste terrorangreb på Indien.¹⁰ Dette fænomen, at ikke-professionelle tager billeder og film af begivenheder, kaldes for borgerjournalisme (eng. citizen journalism).¹¹

Et andet bemærkelsesværdigt brug af denne teknologi kan findes i New York, hvor man måske kan sende MMS'er til alarmcentralen.¹² Dette kan både være ulykker eller lovbrud der er i gang.

Et tredje positiv brug af denne funktion og som typisk er den som fabrikanterne lægger mest vægt på, er at man altid har et kamera ved hånden således, at man altid kan fange de gode øjeblikke sammen med venner og familie.

Med kameraet kom en ny opfindelse: videoopkald, der dog stadig ikke har nydt særlig udbredelse i Danmark. I videoopkald kan man se den person man snakker med. Normalt sidder kameraet dog ikke på den side, som man har skærmen på, da skærmen bruges til at vise et preview af det man vil filme eller fotografere. Det er dog nødvendigt for et videoopkald, at filme den der ser på skærmen. Designmæssigt er dette blevet løst på mindst to måder: 1) ved at have et roterbart kamera, og 2) ved

at have to kameraer. Se bilag B for eksempler på de to brugte design to videoopkald. Se også billedet.^I

Det er i princippet også muligt at løse det ved at 3) have kameraet på samme side som skærmen altid, og 2) have to skærme; en på hver side.

For at få plads til et kamera, så var det nødvendigt at flytte lidt rundt på tingene på telefonerne.



MP3-afspiller

En relativ ny funktion er evnen til at fungere som MP3-afspiller.^{II} Dette forudsætter en stor lagerhukommelse, hvis forgænger allerede tidligere var blevet indført pga. billeder fra kameraet skulle kunne lagres.

At en MP3-afspilningsfunktion kommer til mobiltelefoner afspejler en generel tendens i samfundet til at samle teknologier i en ting og telefonen er ingen undtagelse. Mere om dette i kapitel 3.

De første generelt udbredte telefoner med MP3-funktion kom i slutningen af 2006.¹³

Designmæssigt, så har inkluderingen af musikafspilleren ikke ændret særlig meget. Dette afslutter tidslinjen anno 2008.

Generelle tendenser

Efter som, at mobiltelefonen skulle sælges til forbrugere, så blev designet og formen (herunder størrelsen) vigtige og vigtigere. I dag sælger nogle fabrikanter måske endda primært deres telefoner pga. et godt design. Det åbenlyse eksempel på dette er Apple, der har et karakteristisk og gennemgående hvidt design.



I På billedet er en Samsung G800 fra 2007.

II Også blot kaldt musikafspiller-funktion, men dette kan også referere til telefoner med radio. Med musikafspiller mener jeg MP3-afspiller.

Se billedet.¹

En nyere tendens i kulturen er også, at tingene skal være meget personlige. Dette betyder, at de helst skal kunne tilpasses til den enkelte bruger. Apple har været rigtig gode til at ride med på denne bølge og det kan ses på navnene på deres produkter: iPhone, iMac, iPod etc. Det er naturligvis der gentagende 'i' (jeg) der bemærkes. Andre eksempler på denne personlighedstendens er youtube fænomenet, som er verdens 3. mest besøgte hjemmeside. På denne side står brugerne (og dette gør det personligt) for indholdet. Mobiltelefonerne følger trop bl.a. at have et design man selv kan lave.¹⁴

En sidste eksempel er den store mængde af BLOGs på internettet i tiden. En BLOG er en ”an online diary; a personal chronological log of thoughts published on a Web page; also called Weblog, Web log”.¹⁵ Bemærk igen det personlige. To meget anvendte *website hosts* til BLOGs er blogger.com og wordpress.com som henholdsvis er verdens 9. og 27. mest besøgte side.¹⁶

Hvad gør mobiltelefoner ved os?

Indledning

Jeg tror ikke, at der er mange nu om dage der vil påstå, at mobiltelefoner og generelt nyere teknologi ikke har nogen påvirkning på hvordan vi mennesker lever og tænker på. Det er dog nødvendigt med en analyse af situationen for at finde ud af på hvilken måde de påvirker os, og om vi bør byde denne påvirkning velkommen eller forsøge at begrænse den. Det er længe siden, at teknologi optimismen havde sin storhedstid; man ved, at teknologi er et redskab der kan bruges til både godt og skidt. I dette kapitel vil jeg analysere mobiltelefons påvirkning på vores samfund og os.

Hvordan har mobiltelefonerne påvirket os?

Der er en række områder hvor mobiltelefonerne har påvirket os. Dem vil jeg først identificere. Et af de mere åbenlyse områder eller måder, er samtalen. Mobiltelefonerne gør os i stand til, at kunne føre en samtale uanset afstand forudsat, at der er dækning. Denne betingelse ser snart ud til at blive

I Her ses en iPhone fra Apple fra 2007.

overflødig da der formentlig snart vil eller allerede er mobiltelefondekning på 90% af Jordens overflade.¹⁷ Mobiltelefoner bliver altså snart en globalt anvendelig teknologi.

Da mobiltelefoner er så lette at anvende og generelt ikke så dyre i anvendelsen længere, så vil denne måde, at kommunikere på udkonkurrere andre måder som er dårlige i en eller anden forstand. Her tænkes der fx på brevskrivning. Dens dårlighed er, at den ikke er en øjeblikkelig kommunikationsform. Dette bevirker, psykologisk set, at der går længere tid fra, at man gør en handling (at sende brevet) til at man får sin belønning (at modtage et svar). Vi mennesker har en tendens til at foretrække, at denne venteperiode mellem handling og belønning er kort.

Faktisk er brevskrivning så truet, at der ligefrem er blevet oprettet en organisation for at bevare den.¹⁸

Dette psykologiske faktum sammen med vores individualisme gør at vi mere og mere kommunikerer per SMS og andre *Instant Text Messengers* (ITM).¹ Grunden til, at vi ikke gjorde dette tidligere, er at det ikke var teknisk muligt.

For at forstå den påvirkning som SMS har på os, så er vi nødt til at se på Danmark som et land i forhold til andre lande. Danmark er kendetegnet ved mange ting, men den ting der kendetegner os i denne kontekst er, at vi er et utrolig individuelt land.¹⁹ Dette betyder, at vi fx ikke "kan lide" at tale med fremmede i busser og tog; vi holder os helst for os selv. Men mennesker ser ud til at have en naturlig kvote af ord, som de helst skal opbruge om dagen.²⁰ Denne kvote er forskellig for mænd og kvinder og dette tyder på, at bekræfte den folkelige viden om, at kvinder snakker mere.²¹

Når man lever meget individuelt og ikke snakker så meget med fremmede, så når man ikke sin daglige kvote med tale. Antageligt kan denne så nås ved at skrive ord i stedet for. Da det er ganske upraktisk, at skrive så mange breve pga. bl.a. prisen, så tyer man til et andet middel: mobiltelefonen. Mobiltelefonen (og andre ITMs) bliver således en erstatning for at tale med mennesker i person.

Men da det er samtalen og ikke bare ordene der er vigtig, så må man samtale over tekst, noget man ellers ikke hidtil har gjort. Der er en forskel på de måder man kan kommunikere over tekst. At samtale er en helt speciel måde, at snakke på. Det er en uformel samtale, typisk ikke om noget specielt; at snakke for at snakke. Dette ses i kontrast til fx en skriftelig diskussion af et givet emne.

Samtalen, som har sin oprindelse i det talte sprog, har også en anden egenskab: man får svar med

I Dette term har jeg skabt efter det gængse term Instant Messenger (IM); en teknologi der lader en kommunikere med hinanden i real tid på en let måde. Det sidste kriterium udelukker e-mail fra denne gruppe af teknologier. Med kriteriet 'text' ønsker jeg at specificere gruppen endnu mere til kun de kommunikationsformer hvor man skriver tekst til hinanden. Dette inkluderer SMS, MSN og lign.

det samme. Denne egenskab overføres til samtalen over SMS via en mobiltelefon. Når man samtaler over SMS, så vil man gerne have et øjeblikkeligt svar. Hvis man ikke får et øjeblikkeligt svar, så vil man typisk sende beskeden igen, præcis som når man gentager sig selv i daglig tale når man tror, at den anden ikke lige hørte det man sagde. Dette bør ses i modsætning til, at blot vente på et svar. Man venter heller ej på et svar i flere minutter eller timer hvis man siger noget til en person i tale. Man antager, at de ikke hørte det eller ikke ville svare. Dette afspejles i SMS-samtalen.

At man bliver nødt til at svare øjeblikkeligt eller hurtigt har en masse problematiske konsekvenser. Dem vil jeg komme ind på senere.

En ting der gør SMS-samtalen problematisk er, at den skal skrives på en mobiltelefon. Mobiltelefones ringe evne til at skrive fremmedord, sammensatte navneord og lign., gør at niveauet i en SMS-samtale holdes nede.¹ Den mundtlige tale har ikke denne hindring og en mundtlig samtale vil typisk udvikle sig til noget højere fx en diskussion af et specifikt emne. Dette gør mobiltelefon-samtalen typisk ikke.

Perspektivering til anden kritik af teknologi

Mobiltelefonen er ikke den eneste teknologi der har været anklaget for at være fordømmende. Især fjernsynet og computeren (med internettet) har været udsatte. Et eksempel på en sådan anklage mod elektronikken kan læses i *Generation Dum* af Mette-Line Thorup.²² Jeg vil perspektivere en del til denne artikel og derfor kan den findes vedlagt i bilag D.

I artiklen argumenteres det for, at det er de mange muligheder der bl.a. er skyld i de unges overfladiske viden eller manglende viden om almene ting. Der omtales en hel række undersøgelser som viser, at på trods af, at internettet gør det umådeligt let at finde tons vis af god information om et givet emne, så bruger (eller måske rettere spilder) de unge generelt deres tid på networking sites som Arto.com, Facebook.com og ITM'eren MSN (som er analog til SMS).

Hvis man ser på de sider der er på dansk, så afspejler disse også overfladiskheden af brugen af internettet. Ekstrabladet er den 2. mest besøgte side, Arto den 4., babeindex den 6., BT den 8. osv. Der er en klar tendens til, at de mere overfladiske sider ligger højere. En mulig undtagelse kunne være Danmark Radio, der ligger nr. 3. Dette kan muligvis forklares ved, at folk skal tjekke hvad der kommer i fjernsynet.^{II}

I Flere designmæssige forsøg med tastaturer (QWERTY) er blevet gjort for at løse dette problem. Ingen af dem har nydt megen udbredelse. Se bilag E. Dog har der været mere succes med virtuelle tastaturer som også ses hos iPhone.

II Også TV2 ligger højt--nr. 5.

Sider hvor der er meget at lære på, såsom leksika ligger enten ikke på listen eller ligger meget lavt. Eksempelvis ligger Emu.dk¹, på 100. pladsen.²³

Den personlige sfære

Mobiltelefonerne gør også, at det bliver lettere at gemme sig ind i ”sin egen verden”; i en personlig og lukket sfære. Dette er hjulpet godt på vej af opfindelsen af SMS-funktionen. Hvis man talte i telefonen ville andre kunne høre med hvis man var i nærheden, men det kan de ikke med SMS'er. Dernæst er det hjulpet godt på vej først af opfindelsen af musikafspillere (ikke bare i mobiltelefoner). Disse gør, at man ikke bare ikke snakker med andre, man hører heller ikke på andre eller noget omkring sig for den sags skyld. Musik-funktionen er som bekendt også kommet til mobiltelefoner, som nu er blevet et stykke superteknologi: med den kan du snakke med *alle dine venner* og holde den grimme larmende verden udenfor.

Alle dine venner

Det var helt bevidst, at jeg kursiverede det i den overstående passage. For hvis man ikke ejer nogen mobiltelefon, så er det svært at kommunikere med sine venner og derfor have venner. At have en mobiltelefon er ikke længere blot nødvendigt for at være smart og være med på moden, det er nødvendigt for at overhovedet fungere som et normalt individ. Dette afspejles i statistikkerne. I Danmark er der mere end et mobiltelefonabonnement per indbygger, faktisk er der sandsynligvis ca. 6 million mobiltelefonabonnenter i Danmark; ca. en halv million flere end der er indbyggere.²⁴ Som med alt andet teknik, så er de unge først ude. I 2004 havde 59% af børn mellem 7-15 år egen mobiltelefon. I 1998 var tallet kun 3%. En utrolig udvikling!²⁵

Mobiltelefonen kræver opmærksomhed

Et andet centralt kritikpunkt i *Generation Dum*, er at de unge har mobiltelefonen med sig over alt, sågar i sengen hvor de ”sover med den under puden”. Jeg har tidligere været inde på, at man fører samtaler over mobiltelefonen på samme måde, som når man taler sammen i person og at dette helst kræver et øjeblikkeligt svar. Man kan ikke vide om nogen vil skrive til en før at de gør det, så den eneste måde at svare sine venner nogenlunde øjeblikkeligt på (man vil jo helst bibeholde kontakten til dem), er at altid være klar ved telefonen.

Dette kræver, at man jævnligt ser på telefonen for at se om man har modtaget en besked (et signal

¹ Beskrevet som ”Elektronisk Mødested for Undervisningsverdenen. EMU er lærere og elevers indgang til Internettet - den officielle portal for undervisning.”

om at starte en samtale). Dette er nødvendigt fordi, at man nogle gange ikke er opmærksom på den lyd mobiltelefonen giver, når man modtager en besked. Dette er især tilfældet i undervisningssituationer hvor mobiltelefonen er på lydløs for ikke at forstyrre klassen og blive opdaget. Eleven med telefonen (eller læreren) bliver derfor nødt til at kikke på den engang i mellem. Dette gav det modsatte resultat end man forsøgte at opnå med politikken om ikke at have mobiltelefoner i skolen.

Dette distraherer en fra en dyb koncentration om andre ting og tvinger en til at multitaske. Når man således fordeler sin opmærksomhed på mange ting, så kommer man ikke i dybden med tingene. I artiklen skrives det, at en hel del videnskabelige undersøgelser tyder på dette. Problemet med fordelt opmærksomhed er et problem i undervisningen hvor elever ofte skriver SMS'er i det skjulte.

En *p.t.* ulovlig og ikke anvendt løsning til dette problem, er at installere et stykke teknologi på skoler som hæmmer al mobiltelefon netværk indenfor en lille radius. Dette vil dog umuliggøre et nødopkald og det er nok derfor, at det ikke er blevet gjort.

Mobiltelefonen som en beklædningsgenstand

Vi mennesker kan opleve en helt speciel følelse af nøgenhed. Dette er måske lettere kontroversielt hvad der præcist forårsager en sådan følelse, men lad os blot sige, at den typisk bliver forårsaget af, at man mangler et eller andet man næsten altid har på sig. Det åbenlyse eksempel er naturligvis tøj. Vi føler os nøgen uden det. Jeg tror, at mobiltelefonerne er på vej til at blive en beklædningsdel i den forstand, at vi føler os nøgne uden den. De fleste kender sikkert følelsen af, at man mangler et eller andet. Man roder derefter sine lommer og tasker igennem for at opdage, at det er mobiltelefonen man har glemt derhjemme eller i bilen.

Slaver af teknologien?

Normalt mener vi, at det er os mennesker der styrer teknologien cf. typiske ordsprog som: "En computer kan ikke gøre andet end hvad du fortæller den". Men hvornår begynder man, at blive en slave en teknologien? I stedet for, at teknologien blot hjælper en? De fleste ser teknologien som et redskab og at dette redskab kan bruges til godt og ondt. Tænk på en bil. En bil kan bruges til gode ting såsom at transportere personer og andre ting fra A til B, men biler kan også bruges til at køre folk ned med.

Men måske er det forkert, at teknologi *per se* er neutralt. Måske findes der teknologi som er ondt i den forstand, at det forårsager flere onde ting end gode ting. Man kunne forsøge at lave en sag for,

at mobiltelefoner er en ond teknologi som ”styrer” mennesker i en eller anden metaforisk forstand. Hvis man ikke længere kan være et normalt individ i et samfund hvis man ikke ejer og bruger en bestemt teknologi (internettet, telefoner), er samfundet så ikke blevet afhængigt af den teknologi i en relevant forstand?

Mobiltelefonens rolle i fremtiden

Indledning

I dette kapitel søger jeg, at give et bud på hvordan mobiltelefonerne bliver i fremtiden. Dette er en bred formulering der er ment til at inkludere mobiltelefonernes design og rolle.

All-in-one kultur^I

Som tidligere bemærket både i første og andet kapitel, så har elektronikken i vores kultur det med, at blive centraliseret. Der er ikke blot tale om mobiltelefoner. Et meget godt eksempel er internettet. I starten var internettet ment som blot et stort netværk af computere der delte informationer med hinanden, primært til forskere. Men det har udviklet sig til at blive et enormt globalt netværk og indeholder nu stort set alting: banker og andre seriøse ting, underholdning i 1000 forskellige former, shopping af alting etc. Det ser ud til, at alt teknologi bevæger sig mod en samlet enhed hvor man til sidst får et stykke superelektronik der kan *alting*, i den bogstaveligste forstand. Der er intet der tyder på, at mobiltelefondesign skulle bevæge sig i en anden retning.

Jeg har tidligere været inde på hvordan mobiltelefonerne har fået flere og flere egenskaber gennem tiden. Dog har jeg forsøgt at holde mig til de vigtigste kulturelle opfindelse til dem. Der er mange andre der kan nævnes: telefonbøger, lommeregner, internet, lommelygter^{II}, radio^{III}, kalender, spil^{IV}, diktafon, vækkeur, stopur, nedtællingsur^V og budgetplanlægger.

Jeg forudser derfor, at mobiltelefoner i fremtiden vil få endnu flere funktioner: en større udbredning af Wi-Fi^{VI}, mulighed for tilslutning til projektorer, mulighed for at projektere 2D og 3D, rigtig

I Navnet er ikke helt tilfældigt, da det er navnet på en printer-kopimaskine-scanner serie fra HP som netop illustrerer pointen smukt.

II Ikke så typisk, men findes stadig til en del telefoner fx: Nokia 5100, Nokia 5140, Nokia 1101, Sony Ericsson T650 etc.

III En slags forgænger til musikafspillerfunktionen, som aldrig blev særlig udbredt. Formentlig fordi, at den krævede et tilsluttet headset.

IV Nokia forsøgte tidligt med en spiller telefon se: Nokia N-Gage.

V Ligesom dem til køkkenet.

VI Findes allerede men er meget sjældent, se Apple iPhone.

kamera blitz^I og mange flere. Jeg forudsiger, at alle telefoner inden for nærmeste fremtid vil blive til det, som man *p.t.* kaldes for smartphones.^{II}

Det er som bekendt meget svært at forudsige fremtiden og hvis jeg var god til det, så ville jeg allerede være rig.

Konklusion

Mobiltelefonernes påvirkning på samfundet er blevet analyseret og jeg er kommet frem til, at deres påvirkninger er meget brede. Opfindelsen af SMS'en har haft store konsekvenser for den måde man kommunikerer med hinanden på. Denne kommunikation er gået over til skrift frem for tale og brevskrivning er næsten uddødt. Samtidig har det også givet koncentrationsproblemer for unge der ikke kan lade være med at skrive og samtale i undervisningssituationer. Oprindelsen af MMS- og kamera-funktionerne har givet fødsel til nogle problematiske fænomener som *happy slapping* og *up-skirt filming*. Opfindelsen af musikafspiller-funktionen har gjort det endnu lettere at gemme sig i sin egen personlige verden. Dette afspejler vores individualistiske kultur.

Jeg har foretaget en gennemgang af mobiltelefonernes designmæssige historie og beskrevet de vigtigste ændringer og deres samspil med de funktioner som mobiltelefonerne har fået. Dette har jeg illustreret ved hjælp af en tidslinje.

Jeg har gættet på hvordan fremtidens mobiltelefoner kommer til at se ud og jeg konkluderer, at de i højere og højere grad vil samle flere og flere teknologier i sig.

I Findes allerede men er sjældent.

II Essentielt små computere der har en telefonfunktion.

- 1 David Roessner *et al*, The Role of NSF's Support of Engineering in Enabling Technological Innovation - Phase II - CHAPTER 4: THE CELLULAR TELEPHONE, Maj 1998. Se under punkt 3 (III).
<http://www.sri.com/policy/csted/reports/sandt/techin2/chp4.html>
- 2 History of mobile phones, http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_mobile_phones (Dec. 15, 2008). Se under "First generation".
- 3 Tallet er taget fra: Danmarks Statistik, Nøgletal om informationsfundet Danmark 2007, side 19.
- 4 Multimedia Messaging Service, http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Multimedia_Messaging_Service (Dec. 16, 2008). Se under "history".
- 5 Kan læses her: (ingen forfatter angivet), Father of the Camera Phone, 6. Januar 2007,
http://weekendamerica.publicradio.org/programs/2007/01/06/father_of_the_camera.html
- 6 Efter denne artikel i Jyllands-Posten: ritzau, Mænd sparkede tilfældig, mens politiet så det, 11. Maj 2006,
<http://jp.dk/arkiv/?id=158347&eceExpr=m%E6nd%20sparkede%20tilf%E6ldig&eceArchive=o>
- 7 Wikipedia har en liste over nogle af dem her: http://en.wikipedia.org/wiki/Happy_slapping#Media-reported_incidents og se her for en grov seksuel variant: (ingen forfatter angivet), Sex attack phone girls detained, 30. August 2007, <http://news.bbc.co.uk/1/hi/england/london/6970516.stm>
- 8 Fx Saudi Arabien: Roger Harrison, Camera Phones Freely Available Despite Ban, 4. April 2004,
<http://www.arabnews.com/?page=1§ion=0&article=42472&d=4&m=4&y=2004>
- 9 Se bl.a.: Miki Tanikawa, In Japan, phones make mischief, 9. September 2002,
http://www.iht.com/articles/2002/09/09/btcrime_ed3_php og Michael Tsai, Privacy issues plague picture phones , 18. Januar 2004, <http://the.honoluluadvertiser.com/article/2004/Jan/18/ln/ln20a.html>
- 10 Her fx: Katrin Verclas , Terror Attacks in Mumbai: Mobiles and Twitter play Key Role in 24/7 Reporting, 27. November 2008,
<http://mobileactive.org/terror-attacks-mumbai-mobiles-and-twitter-play-key-role-24-7-reporting>
- 11 Kært barn har mange navne: "public or participatory journalism or democratic journalism" efter Baase, S. "A Gift of Fire". Prentice Hall, 3rd edition, 2008.
- 12 Læs fx om det her: (ingen forfatter angivet), NY Mayor Bloomberg outlines citizen camphone hotline , 18. Januar 2007, <http://www.textually.org/picturephoning/archives/2007/01/014735.htm>
- 13 Der er tilsyneladende en tidlig forgænger for dette kaldet Samsung SPH-M100, men det har ikke været muligt for mig, at finde udgivelsesdatoen. Også Nokia prøvede med deres N-Gage telefon fra 2003. Se: <http://www.nokia.com/A4136002?newsid=919619>
Udgivelsesdatoen er sent 2006 eller tidlig 2007 for Samsung X830, se fx en anmeldelse af telefonen her dateret 16. Januar 2007. <http://mobilsiden.dk/?aId=3769>
- 14 Se: BT.dk, Print dit eget cover, <http://www.bt.dk/article/20031203/mobil01/112030229/>, 3. december 2003
- 15 Efter <http://dictionary.reference.com/search?q=BLOG>
- 16 Se denne top 500 liste: http://www.alexa.com/site/ds/top_sites
- 17 Efter denne kilde: <http://www.textually.org/textually/archives/2006/10/013841.htm> Det har ikke været muligt, at finde den omtalte rapport.
- 18 Se Jan Lindhardt, Frem mod Middelalderen, Gads Forlag, 2003, Jeg kan ikke finde den specifikke henvisning eller finde organisationen på nettet.
- 19 Se bl.a. Prof. Geert Hofstedes side her: http://www.geert-hofstede.com/hofstede_denmark.shtml
- 20 Se Barbara Pease, Allan Pease, Hvorfor mænd ikke hører efter og kvinder ikke kan læse kort, Lindhardt og Ringhof, 2003.
- 21 Det viser sig også, at flere piger angiver, at de bruger mobiltelefonen Se: Trine Bille *et al*, Tal om børnekultur, 2006.
- 22 Artiklen blev bragt i eller på Informationen den 12. september 2008. Artiklen kan læses på nettet her: <http://www.information.dk/165489>
- 23 Alle disse tal er fundet via Alexa.com. De danske tal er fundet her: http://www.alexa.com/site/ds/top_sites?ts_mode=lang&lang=da Bemærk, at dette ikke er sider fra Danmark, men sider på dansk. Således kan det være, at Wikipedia.org (ikke en dansk side), scorer en høj placering. Alexa's funktion med lande virker tilsyneladende ikke.
- 24 Tallene er taget fra: Danmarks Statistik, Nøgletal om informationsfundet Danmark 2007, side 13.
- 25 Taget fra: Trine Bille *et al*, Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 – med udviklingslinjer tilbage til 1964, 2005, http://www.kum.dk/graphics/kum/downloads/Publikationer/Danskernes_kultur-og_fritidsaktiviteter_2004.pdf